

ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ

ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Άλλο κυβέρνηση, άλλο δημοψήφισμα

Το δημοψήφισμα είναι μια σπουδαία πράξη άμεσης δημοκρατίας. Δεν σημαίνει, όμως, πως κάθε δημοψήφισμα προάγει τη δημοκρατία και βοηθά την κοινωνία, δηλαδή τους πολλούς. Μόνον υπό προϋποθέσεις μπορεί να έχει τη θετική επίδραση που επικαλούνται όσοι ενθουσιάζονται με την ιδέα ότι ο λαός που ψηφίζει κινηματικά κρίνει πάντοτε ορθά. Αν και οι περισσότεροι από αυτούς τους ακραιφείς δημοκράτες υποσημειώνουν ότι ο λαός πράττει σωστά, αρκεί να βρίσκεται στη «σωστή» κατεύθυνση, δηλαδή σε εκείνη που συμφωνεί με τις απόψεις των εισηγητών του δημοψηφίσματος. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Απριλιανοί πραξικοπηματίες διοργάνωσαν δύο δημοψηφίσματα (1968 και 1973). Ποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι η προσφυγή στον λαό, από τους χουντικούς, είχε έστω και κάποιο ίχνος δημοκρατικής νομιμότητας;

Αντιθέτως, η καθιέρωση της αβασίλευτης προεδρικής κοινοβουλευτικής πολυκομματικής δημοκρατίας επικυρώθηκε με το παραδειγματικό δημοψήφισμα του 1974. Η διαφορά είναι προφανής και πολύ διδακτική.

Προ του ενδεχομένου δημοψηφίσματος για την παραμονή μας στη Ζώνη, επειδή συνεπάγεται οικονομική πολιτική που αποστρέφεται ο λαός, αν αναρωτηθούμε: έπρεπε να έχει γίνει δημοψήφισμα για την κατάργηση της δραχμής και την υιοθέτηση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, πριν τελικά εισέλθουμε στη Ζώνη του Ευρώ;

Όσοι, όπως ο υπουργός Οικο-

νομικών απαντώντας στην *Corriere della Sera*, επικαλούνται το δημοψήφισμα ως εργαλείο άσκησης οικονομικής πολιτικής κάνουν ένα σοβαρότατο λάθος επιλογής του κατάλληλου χρόνου. Πότε, δηλαδή, πρέπει να απευθύνεται κανείς στον λαό, για να του ζητήσει να αναλάβει τις ευθύνες μιας απόφασης με βαρύτατες συνέπειες; Επιστρέφοντας στο πρόσφατο παρελθόν, όφειλε ο Κώστας Σημίτης, πριν από την 9η Μαρτίου 2000 οπότε κατέθεσε την ελληνική υποψηφιότητα, που εγκρίθηκε τρεις μήνες αργότερα από το Συμβούλιο Κορυφής, να πάει σε δημοψήφισμα;

Πάμε πιο πριν, στον ιστορικό χρόνο: έπρεπε ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης να υπογράψει τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, με την οποία τον Φεβρουάριο 1992, οργανώθηκε το πέρασμα από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν γνώριζε πως έχει όλη τη Βουλή, πλην ΚΚΕ, μαζί του; Η απάντηση είναι αρνητική. Διαβάστε, για να σας πείσω, την εξαιρετη κοινοβουλευτική συζήτηση κύρωσης της Συνθήκης και ειδικά τη διορατική ομιλία Ανδρέα Παπανδρέου.

Εξάλλου, ελάχιστοι πιστεύουν ότι υπάρχει πραγματική επιλογή μεταξύ ευρώ και δραχμής. Τα κρίσιμα ζητήματα αφορούν την οικονομική πολιτική, που είναι θέμα κυβερνητικών επιλογών και όχι δημοψηφισματικών διλημάτων. Με αυτήν τη λογική, κάποιος θα προτείνει να θέσουμε σε δημοψήφισμα όχι τι πρέπει να κάνουμε εμείς για τα καθ' ημάς, αλλά τι πρέπει να κάνουν οι εταίροι για εμάς.